

Att utvärderas som förälder - känsloladdade möten i maktens spänningsfält

Pia K Eriksson
doktorand i socialt arbete
Helsingfors universitet
pia.k.eriksson@helsinki.fi

Kontext 1/2

- Doktorsavhandling under arbete
- Empiriska kontext adoptionsrådgivning, dvs. utvärdering och förberedelse inför adoptivföräldraskap
 - Att utvärderas som förälder – ”performance”
 - Att utvärderas som adoptivförälder – potential
- Adoptionslag 24 §
 - 3) hjälpa sökandena att bedöma sina färdigheter som adoptivföräldrar och förbereda sig för uppgiften som adoptivföräldrar,
 - 4) utreda och bedöma om det finns förutsättningar för adoption
- Maktens spänningsfält – ur föräldrarnas synvinkel som klienter
- Stark klient grupp – sårbar i situationen
- Välfärdsstatens kontroll för barnets bästa – makt obalans – känslor-möten med professionella – samarbete som utgångspunkt

Kontext 2/2

- Klientenskap,
 - privat blir offentligt
 - maktobalans
- Kontroll
 - Barnets bästa
- Stöd, samarbete, reflektion, insikt

- Samarbete en förutsättning i ekvationen

Varför

- Betydelsen av klienternas känslor i socialt arbete har förbisetts
- Det talas om maktobalans, men få empiriska studier
- Känslor och makt är två av de sammanlänkande faktorerna mellan micro och macro (t.ex. D. Layder)
- Vem har rätt att få barn? Vem är en tillräckligt bra (adoptiv)förälder? Vem har rätt att utvärdera det? Vem är inte tillräckligt bra på att tillgodose barnets behov? –
 - Stora frågor = mycket känslor

Empiri

- 19 narrativa intervjuer med kvinnor och män som påbörjat en adoptionsprocess
 - 7 adoptivpappor, 6 adoptivmammor, 6 kvinnor med avbruten process
 - olika motiv, olika processer (tid, hinder), olika slutresultat
- För att förstå prospektiva adoptivföräldrars upplevelser måste vi ta i beaktande alla nivåer av den sociala verkligheten (psykobiografi, den sociala situationen och den kontextuella resurserna) som möts och påverkar mötena med de professionella (situated activity). (Layder, 2004).

Emotioner

- Känsloernas spektrum: Lycka, glädje, tacksamhet, lättnad, sårbarhet, besvikelse, frustration, sorg, avund, ilska och rädsla
- Alla uttryckte rädsla på något plan:
 - För att inte bli godkända
 - För att inte få bli föräldrar
 - För att inte få ett önskat barn
 - Rädsla för att processen inte slutförs
- I kombination med brist på kontroll
 - Osäkerhet, ångest sårbarhet

Emotionella möten

- Mycket av känslorna utlöses av det institutionella kontextet men tar sig uttryck och formas i mötena med professionella (och andra) under adoptionsprocessen
- Vilka följder har dessa känslor på interaktionen med professionella i möten?
- Rädsla – normalitet, defens
- Skam – går hand i hand med rädsla- utlöses i relation till andra
- Rädsla tar sig ofta uttryck i andra former

Dämpade möten

- Vad händer med känslorna?
 - Rädsla för att uttrycka avvikande åsikt eller missnöje
 - (Möjlig) följer av uttryckande av negativa känslor
 - Reflektion, öppenhet och samarbete med den part som kontrollerar är en krävande ekvation

So what?

- Hur dämpade möten påverkar interaktionen
- Relationen mellan professionell och klient bygger på samarbete som skall bygga på tillit (trust, luottamus)
- Som professionell är det lätt att invaggas i en känsla av partnerskap/ samarbete då negativa känslor dämpas och maktobalansen inte uttalas

And then?

- Relationen kommer alltid att vara ledd och kontrollerad av de professionella – partnerskap kan inte grunda sig på system som är fundamentalt ojämnliska (Ryburn, M. 1997)
- Vägen till samarbete på lika villkor ligger inte i goda intentioner (Ryburn 1997)
- Ärlighet och reflektion kring maktobalans
- Emotionella aspekter av existentiella frågor
- Andra kanaler för emotioner, andra rum för reflektion

Litteratur

- Dumbrill, G. (2006) Parental experience of child protection intervention: A qualitative study. *Child Abuse and Neglect* 30, pp. 27-37.
- Holland, S. (2000) The Assessment relationship: Interactions between Social Workers and Parents in Child Protection Assessments. *British Journal of Social Work* 30, pp. 149-163.
- Layder, D. (2004) *Emotion is Social Life*. London: Sage.
- Layder D. (1997) *Modern Social Theory: Key Debates and New Directions*. London: Routledge.
- Noordegraaf, M., van Nijnatten, C. & Elbers, E. (2009) Assessing candidates for adoptive parenthood. Institutional re-formulations of biographical notes. *Children and Youth Services Review*, 31, issue 1, pp. 89-96
- Ryburn, M. (1997) *Dilemmas in Working in Partnership with the Parents and Relatives of Children Involved in Child Protection Planning*
- Van Nijnatten, C. (2010) Deadlock Dialogues in Child welfare. *British Journal of Social Work* 40 (3) pp. 826-840.